

ΤΕΥΧΟΣ 28.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΤΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1875.

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. ΔΙΔΕΤΑΙ ΔΕ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ, ΕΝ ΑΪΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΙ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΕΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Ο ΔΟΥΣ Δ' ΩΛΙΦΡΕΤ-ΠΑΣΚΙΕ,
Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Γαλλίας.

Ο Κ. ΒΑΛΛΩΝ,
Υπουργὸς τῆς Παιδείας, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ο ΔΟΥΣ ΔΕΚΑΖΕΣ,
Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν

[Ἴδε τὸ προσεχὲς 29ον τεύχος.]

εταιρία μελετήσασα σπουδαίως τὸ ζήτημα, προτίμησεν ἵνα ἰδρῦσῃ τὸν ἐπιθλάσσιον αὐτῆς σταθμὸν παρὰ τὴν κόμην Δέδε Ἀγάτζ, ἥτις, γαρὶν τῆς κατασκευῆς μικρᾶς τινας προκυμιάς, κατέγει ἤδη ἐν τῷ παρόντι μικρὸν λιμένα, ἐν ᾧ ἐκτίσθησαν ἀξιόλογοι ἀποθήκαι.

Ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς τῆς εταιρίας ἀνακρεῖ τὸ ὑπόμνημα τῆς ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἀρχῆς συσταθείσης ἐπιτροπῆς δια τῆς ὁμοθυμῶν μαρτυρίας ἀπάντων τῶν ἀμερολήπτων κριτῶν, ὅσοι γνωρίζουσι τοὺς δύο τούτους λιμένας. Ἐπειδὴ κατ' αὐτοὺς ἡ Αἴνος εἶναι ἤττον νοσώδες τοῦ Δέδε Ἀγάτζ.

Ἄλλως τε ὁ φυσικὸς αὐτῆς λιμὴν δὲν κινδυνεύει πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἵνα καταχωσθῆ ὡς εὐκόλως, ὡς δυσχυρίζεται ἡ ἑταρία. Χωρὶς δὲ τούτου τὸ Δέδε Ἀγάτζ δὲν εἶναι κομποπολις, ἀλλ' ἄθλιόν τι σκήνωμα, μὴ ἔχον φυσικὸν λιμένα· ἡ δὲ θάλασσα οὔσα λίαν χαμηλὴ κατὰ τὰς πέριξ αὐτοῦ ἀκτὰς δὲν ἐπιτρέπει τὴν κατάστασιν λιμένος ἀξιολόγου. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἔχουσι τὰ κατὰ τὰς ἀντιλογίας ταύτας, πάντες οἱ ἐν Τουρκία εἰδήμονες κατηγοροῦσι τῆς αὐτοκρατορικῆς εταιρίας ὅτι ἐξελέξατο τὸ Δέδε Ἀγάτζ οὐκ ἰσχυρὰ κοινὴν ὠφέλειαν, ὡς λέγει, ἀλλ' ὅπως δαπανήσῃ ὀλιγώτερα. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μετόχους τῆς ἐπι-

χειρήσεως οὐδὲν ἔχουσι οὗτοι γὰρ φοβηθῶσιν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης· ἐπειδὴ αἱ μετοχαὶ εἶναι ἠγγυημένα ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως εἰ μὴ ἐπὶ τοῖς ἴσοις, τοῦλάχιστον ἐπὶ ἔγγυθι ἴσῃ πρὸς τὸ λοιπὸν γρέος τῆς Τουρκίας. Ἄλλ' ἡ μεταξὺ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς εταιρίας τῶν σιδηροδρόμων διαφορά αὕτη ὠφελήσει τὸν σιδηροδρόμον, βιάζουσα τὴν ἑταίαν ἵνα γὰρ ἐκτελέσῃ ταχύτερον καὶ σκοπιμώτερον τὰ μᾶλλον καταπεύγνυσα τῶν ἔργων, ἅτινα ἐκτελεσθέντα ὑπερτιμήσουσι βεβαίως τὰς μετοχὰς τοῦ σιδηροδρόμου τούτου, ὅστις προώρισται γὰρ συναψῆ τὴν Ἀσίαν μετὰ τῆς Εὐρώπης.

ΑΙΤΙΑΙ

ΤΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ.

Αἱ ἀτμοπλοικαὶ ἐταιρίαι, ὧν τὰ ἀτμόπλοια εἶναι ἀποτεταγμένα εἰς τὴν μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ὑπηρεσίαν, ὑφίστανται ἀφ' ἐνὸς ἡδὴ ἔτους κρίσιν δεινὴν, προκύψασαν ἐκ τῆς μεγάλης ἀκαταστασίας τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν οἰκονομικῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ὅτε μετὰ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου ἀμερικανικοῦ πλεῖστος ἡ κυβερνήσις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κύπτουσα ὑπὸ τὸ βῆρος ὑπερόγκου γρέους δεκαπέντε διλιονῶν, ἐζήτησε τίνι τρόπῳ ἠδύνατο γὰρ οὐδενῶς τὸ φοβερὸν τοῦτο γρέος, ὅπερ ἐγρεῖθη κατὰ τὸν πόλεμον, καὶ ἀποκαταστήσῃ πάλιν τὴν διαταραχθεῖσαν ἀρμονίαν τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς, οἱ πολιτικοὶ αὐτῆς ἄνδρες ἐψήφισαν ὑπερόγκους τελωνιακοὺς δασμοὺς· ἀμερικανῶντες δὲ περὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ μέτρου τούτου, ἐπέβαλλον τοιοῦτους ὅρους ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων ἐμπορευμάτων, ὥστε ἀληθῶς ἀπέβησαν οὗτοι ἀπχορευτικοί.

Τὸ μέγρι τότε ἐλευθερώτατον τελωνιακὸν σύστημα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μετεβλήθη ἄρα αἰφνιδίως αἰκίλοσχερῶς. Οἱ ὑπέρογκοι τελωνιακοὶ φόροι οἵτινες ἐπεβλήθησαν ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐμπορευμάτων, ἐμποδίζοντες πᾶσαν εἰσαγωγὴν, συντέλεσαν φυσικῶς τῷ λόγῳ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ταχέαν ἐπίδοσιν τῆς ἀναγεννωμένης βιομηχανίας τῶν Ἀμερικανῶν.

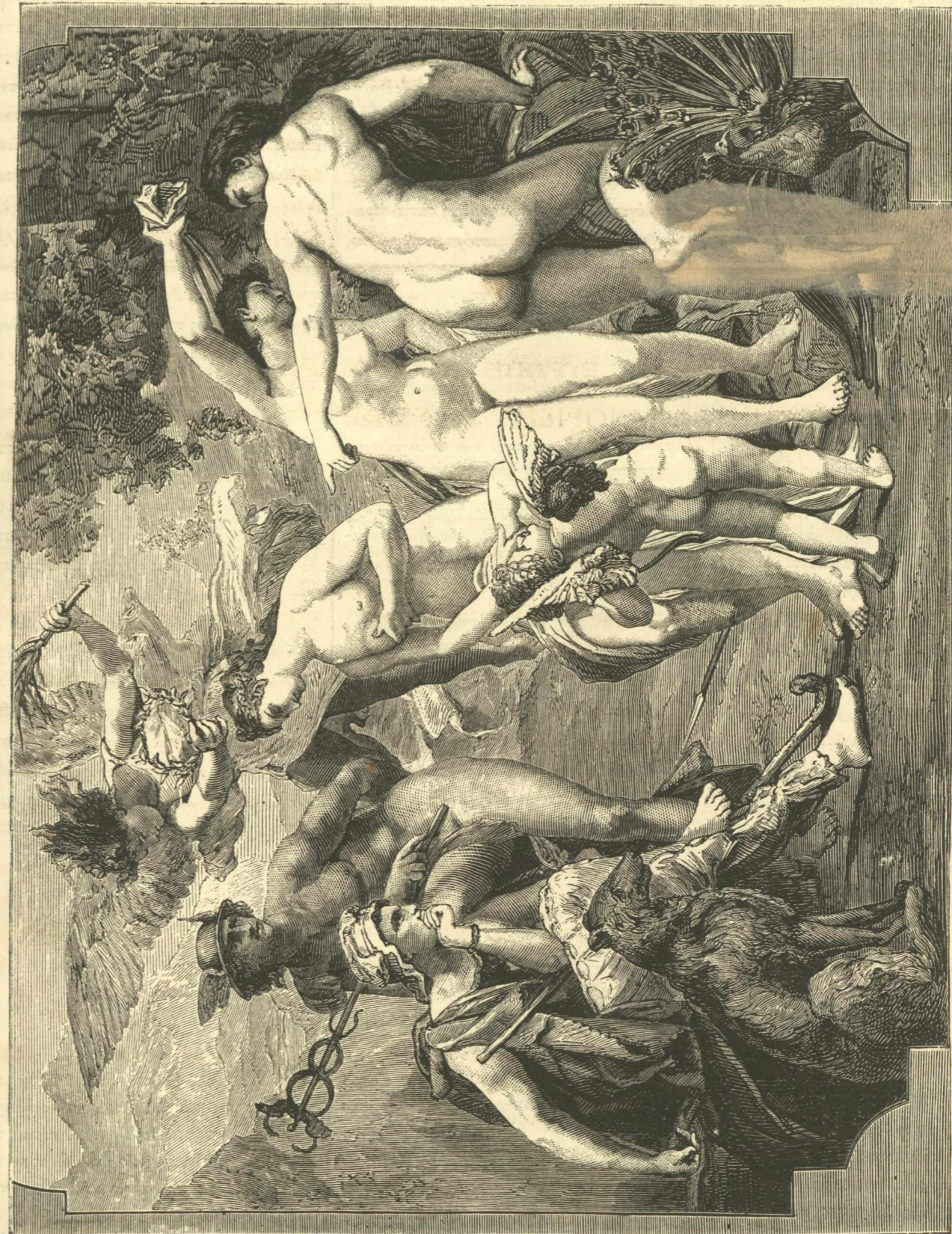
Διὸ οὐδὲν ἄπορον ἂν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἡ βιομηχανία, μάλιστα δὲ ἡ ὑφαντική, οὕτω προστατευομένη, ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ὑπερβαλόντως, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε παρήγαγεν ἐμπορεύματα οὐ μόνον ἀρκοῦντα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς μεγάλαν ἐξαγωγὴν.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ ἐργοστασιάρχαι ἀμερικανοὶ εἶδον ὅτι δὲν ἠδύνατο γὰρ ἐκκενώσασιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰς ἀπείρους πραγματείας, αἵτινες συνηρούσθησαν ἐν ταῖς ἀποθηκῆς αὐτῶν. Ἐπειδὴ ἡ ὑπερᾶσπισις τῶν ἀμερικανικῶν προϊόντων ἔπαυε πέραν τῶν ὁρίων τῆς ὁμοσπονδίας, ἐν ταῖς γῶραις δηλαδὴ, ἐν αἷς ὅμοια ἐμπορεύματα, ἐρχόμενα ἐκ Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας εὐθηνότερα ὄντα, προτιμῶντο τῶν ἀμερικανικῶν· ἐκ δὲ τούτου ἐπῆλθε τοιαύτη συσῶρευσις ἐμπορευμάτων καὶ τοιαύτη ἐκπτώσις οὐτῶν ἐν Ἀμερικῇ, ὥστε ἐπῆνεγκιν τὴν πτώχευσιν τῶν πλείστων ἐργοστασίων.

Τοιαῦται εἶναι αἱ αἰτίαι τῆς Ἀμερικανικῆς ταύτης κρίσεως, ἥτις οὐδόλως ἐνοικήθη τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ, ἥτις δυστυχῶς ἐμιμήθη τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῶν Ἀμερικανῶν, καθ' ὃ τὸ ἀξίωμα ὅτι « ὁ πλεῖστος τὰ γρέη 'του πλουτεῖ » ἀπεδείχθη ἐν ταύτῃ ἐσφαλμένον!

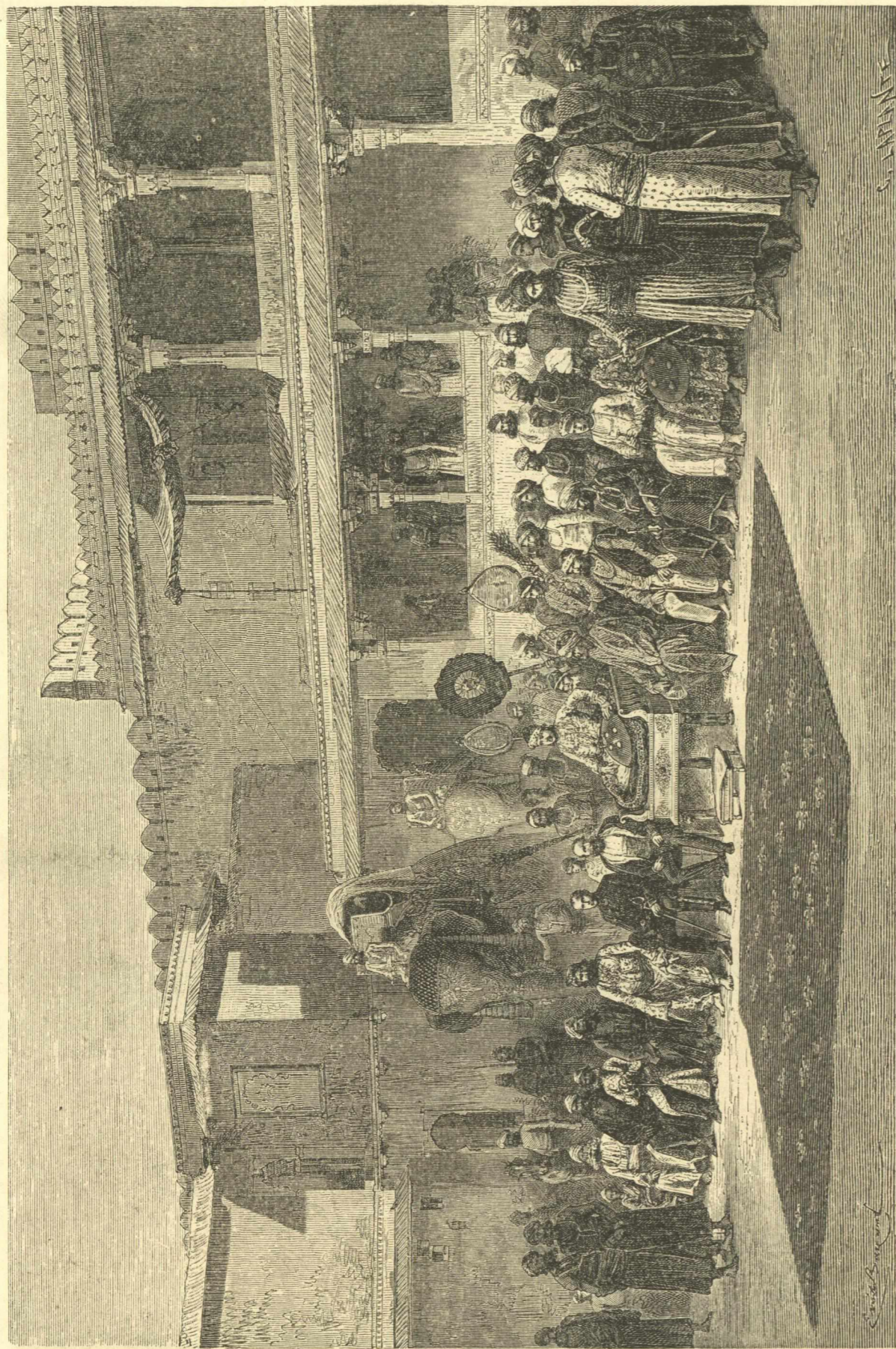
Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 1874 ἔτους ἡ κατάσταση αὕτη διετέλεσε ἐκείνουσα ἐπὶ τὸ γέρον, καὶ δυστυχῶς φαίνεται ὅτι διατελεῖ ἐτι χειροτερέουσα ὡσημέραι. Οἱ δὲ πλείστοι ἐργοστασιάρχαι, βιάζόμενοι, ἤρξαντο γὰρ πωλῶσι τὰ ἐμπορεύματα αὐτῶν ἐφ' οἷα δήποτε εὐτελεστάτη τιμῇ· ἄλλοι δὲ, μὴ δυνάμενοι γὰρ πωλήσασιν αὐτὰ μίτη ἐπιτοπίως, μίτη ἐν Εὐρώπῃ, ὑπέκυψαν χρεωκοπήσαντες. Ἐξ οὗ γίνεταὶ κατὰ τὸν δὴ τὴν Ἑλλάδα συνησθάνθη δεινῶς τὰς συνεπείας τῆς καταστροφῆς ταύτης τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, καὶ πρὸ πάντων αἱ ἀτμοπλοικαὶ ἐταίριαι.

Ἀλλὰ πλὴν τούτου ἡ μεταξὺ τῶν ἀγγλικῶν, γερμανο-αμερικανικῶν ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν λυσσώδης οὕτως εἰπεῖν ἀμίλλα, ἐπῆνεγκεν ἀληθῆ τῶν ναύλων ἐξουτελισμὸν, ὅστις ἐπέβητο διαρκούσης τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος ἐμπορικῆς κρίσεως, ἐπῆνεγκε καίριος πλιγὰς κατὰ τῶν ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν. Καὶ ἰδοὺ διὰ τί παριστάμεθα μάρτυρες τοῦ λυπηροῦ θεάματος, ὅπερ παρέχονται ἡμῖν τὰ πλοῖα τῶν πλείστων ἐταιριῶν, ἕτινα ναυλογοῦν ἀρχῇ ἐν ταῖς λιμέσιν. Ἐν Βρέμῃ δεκατρία ἀτμόπλοια τοῦ βρενικῶς Λούδ ἀργῶσιν ἀπὸ 5 ἡδὴ μηνῶν. Ἐν Λίβερπούλει τριάκοντα πέντε κολοσάια

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΩΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ. Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΒΩΔΡΥ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΟΥΚΟΒΑΡ ΥΠΟΔΕΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΟΥΣ.

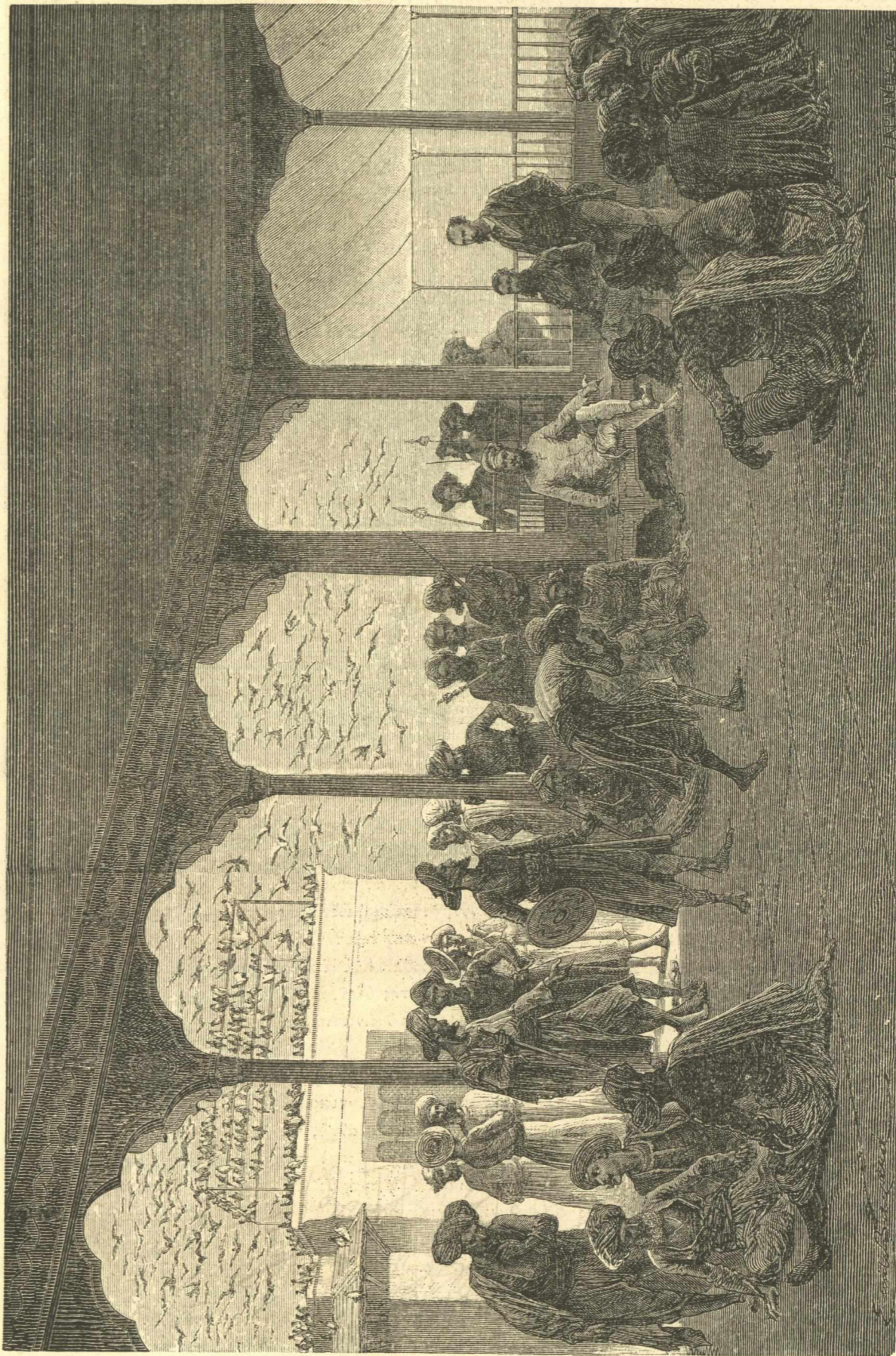
εχόντων τὰ μὲν κέρατα κεχρυσωμένα, τῶν δὲ ὄβων κεχρωματισμένον κυανῶν. Ἐν αὐταῖς εἶναι κατάκλειστοι αἱ γυναῖκες τῆς αὐλῆς, αἵτινες παραστήσονται εἰς τὴν ἑορτήν, κεκοσμημένοι ὑπερθεῖν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν κατασκευασθέντων δικτυωτῶν διαφραγμάτων. Τὰ παραπέτασμα τῶν ἀμαζῶν τούτων διανοίγονται ἐκ διαλειμμάτων, ἀλλ' οὕτως εὐλαβῶς, ὥστε οἱ περιέργοι βλέπουσι μόνον δύο ὠραιοτάτους μέλανας ὀφθαλμούς. Αἱ

δὲ νέα δοῦλκι, ἐνδεδυμένοι στολὴν ῥοδόχρουν, ἴστανται ἐκατέσθεντων ἀμαζῶν τῶν δεσποινῶν, ἀπ' ὧν ἴσως αὐρὸν μέλλουσιν ἵνα ἀντικατασταθῶσιν ἐν τῷ γυναικωνίτῃ. Αἱ σκηναὶ μεταβάλλουσι καὶ πολλαπλασιάζονται ἐπ' ἄπειρον. Ὁραιοτάτη τις καμπυλοπύραυλος, φοροῦσα ἐπίσασμα καὶ χελιδνὸν καὶ φάλαρα πολυτελεῆ, φέρεται ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ βασιλέως, θαυμαζομένη ὑπὸ παντὸς τοῦ πλήθους. Ἐπὶ πᾶσι δὲ

ἐπιπλανῶνται θύρσοι παντοίων κραυγῶν καὶ ἀσμάτων καὶ μουσικῶν ὀργάνων κακίχοι ἄρμυραι, ἀπεργάζονται παραδοξότατον τὸ προ ἡμῶν ἀνελισσόμενον θέαμα.

Γ'.

Τέλος ἰδοῦ ἀρχεται ἡ ἀνευνομένη πομπή. Οἱ στρατιῶται εὐτρεπίζουσι τὴν ἀργίαν, καὶ σιγὴ πολλὴ διαδέχεται τὴν τύρβην. Καὶ πρῶτον παρίστανται προπορευόμενα τὰ

Εἶδος τῆς βασιλείης τῆς Βαροῦλας.

στρατεύματα τοῦ βασιᾶ, ἀγόμενα ὑπ' Εὐρωπαϊῶν καὶ μάλιστα Ἄγγλων ἀξιωματικῶν· αἱ ἴλα τοῦ ἰππικοῦ τῶν μαχηστῶν, τὸ πυροβολικόν, οἱ σωματοφύλακες, οἱ λογγοφόροι καὶ τὸ ἐπὶ δρομάδων καμπύλων φερόμενον πυροβολικόν, καὶ περὶ δ' ἑκαταχίλιαδες πεζῶν ἐγγυρῶν στρατιωτῶν.

Ὁ στρατὸς διατελεῖ παρεργόμενος ἐνώπιον ἡμῶν ἐπὶ μίαν ὥραν. Τέλος ἐπιφαίνεται ἡ βασιλικὴ ἐρυθρὰ σημαία, φερομένη ἐπὶ

ἐλέφαντος, ταραπεμπομένη ὑπὸ στρατιωτῶν ἀποτεταγμένων ἵνα φυλάττωσιν αὐτὴν κατὰ τὰς μάχας. Ὀπισθισμένοι διὰ μακρῶν δοράτων καὶ μεγάλων μαχηστῶν καὶ χαλυβδίνων χειρῶν, ἐνδεδυμένοι χειριδωτοὺς ὕσγινο-βαφῆς χιτωνίστους, λευκὰς δὲ στενωτάτας περικνημίδος καὶ ὑποδήματα μετάλλινα ἀπεργάζονται παραπομπὴν ἵπποτικὴν ὠραιοτάτην. Τινὲς αὐτῶν φοροῦσι θώρακα σαρακηνῶν καὶ ἔχουσιν ἀσπίδας διαφανεῖς ἐκ

δέρματος ἵπποποτάμου καὶ λιθοκλιήτους. Τούτοις δ' ἔπειτα τάξις ἐλεφάντων φερόντων τύμπανα παντοειδῆ, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ βαρῶνες τῆς βασιλείης, ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων αὐτῶν ἵππων. Περιέρχονται δὲ ὑπερηφάνως ἔχοντες διὰ χειρὸς λόγγας ἀργυρᾶς, καὶ ἀναχαιτίζοντες τοὺς ἵππους κατὰ τὴν ἰνδικὴν τῶν Περσῶν. Περὶ δὲ αὐτοὺς συνοδεύονται οἱ ὑπὲρ πάντων φερόντες τὰς σημαίας καὶ τὰ πλάσματα

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΑΙ ΝΕΑΙ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΚΤΗΣΙΣ.

Είδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθενι πῶς ὁ Κ. Νεύτων, ὁ νῦν διευθυντὴς τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν τῷ Βρεταννικῷ μουσεῖῳ, κατὰ τὰς εὐτυχεῖς αὐτοῦ ἐν Ἀλικαρνασσῷ ἀνακταρὰς ἐξεῦρεν οὐ μόνον τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν βᾶσιν τοῦ Μουσουλίου, ἀλλὰ καὶ πλήθος στηλῶν καὶ ἀναγλύφων μαρμαρῶν καὶ λεόντων ἠρωτηριασμένων, καὶ κλάσματα μαρμαρίνου τεθρίππου, καὶ τέλος αὐτὸ τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μνημείου ἰστάμενον ἐντὸς μαρμαρίνου τεθρίππου κολοσσιαῖον ἀγάλμα τοῦ Μουσώλου, λείψανα κηταδεικνύοντα ἀριεθῆλως ὅτι ὁ εὐτυχὴς ἀρχαιολόγος ἀνεκάλυψεν ἀληθῶς τὸ ἔθδομον θαῦμα τοῦ κόσμου.

Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι, σεισμὸς τις σφοδρότατος, ἐπιφοιτήσας τὴν γῶραν μεταξὺ τοῦ δωδεκάτου (καθ' ἣν δηλαδὴ ἐποχὴν ὁ Εὐστάθιος ἔγραψεν ὅτι τὸ Μουσουλίου ἦτο, εἶναι καὶ ἔσται ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου,) καὶ τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, (καθ' ἣν δηλαδὴ ἐποχὴν οἱ ἰππῶται τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἐλθόντες εἰς Ἀλικαρνασσὸν, εὔρον τὸ μνημεῖον ἐν μέρει κατεβρόμμενον,) κατεκρήμνισε τὰ ἄνω τοῦ Μουσουλίου καὶ ἔβλαψε μεγάλως τὴν περιστύλον στοάν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ τέθριππον, ὅπερ ἔσπερε τὴν πυραμίδα, βεβαίως κατεκρημνίσθη μετὰ τῆς πυραμίδος αὐτῆς.

Μετὰ τὰς σπουδαίας ταύτας ἀνακαλύψεις ὁ Κ. Νεύτων ἐπέβηλετο ἵνα παλινορθώσῃ καὶ διαγράψῃ τὸ Μουσουλίου τοιοῦτον, οἷον ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Πρὸς τοῦτο συνήθροισεν εἰς ἕνα πίνακα τὰ σχέδια τῶν τάφων, οἵτινες, κτισθέντες ἄλλοι κατ' ἄλλας γῶρας, ἐφαίνοντο αὐτῷ ὅτι ἦσαν ἀπομιμήσεις

¹ δ. τὴν συνέχειαν ἐν σελ. 69.

τοῦ Μουσουλίου, ὅπερ κατέστη τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῶν τοιούτων ἐπιταφίων μνημείων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις, οἳ ἦσαν ὁ τύπος τοῦ Λέοντος ἐν Κνίδῳ, ὁ τοῦ Θήρωντος ἐν Σικελίᾳ, τὸ λεγόμενον Madrasen ἐν Ἀφρικῇ, κ. λπ.

I'.

Τὸ διάγραμμα τοῦ Μουσουλίου, ἐπανορθωθέντος, ὅπερ ὁ Κ. Νεύτων ἐδημοσίευσεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρχιτέκτονος Πούλλαν ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀλικαρνασσῷ ἄτλαντι, τῷ ἐπιγραφομένῳ « History of discoveries at Halicarnassus, Cnidus and Brachidoe, » ἐξ οὗ ἐραυρίζομεθα τὴν ἐπισυνημμένην εἰκόνα, ἣτις παριστᾷ τὸ Μουσουλίου, οἷον ὁ Κ. Νεύτων ὑποθέτει αὐτὸ ὅτι ἦτο, εἶναι ἀπλούστατον. Τὸ μνημεῖον ἀπηρτίζετο, ὡς δεικνύει ἡ εἰκὼν, ἐκ τριῶν μερῶν ἢ ὀροφῶν· πρῶτον ἐκ τῆς βάσεως, τοῦ δόμου δηλαδὴ, ἢ ἄλλως τῆς αἰθούσης, ἐν ἣ ἦτο ὁ σαρκοθάκος τοῦ Μουσώλου· δεύτερον ἐκ τοῦ σηκοῦ, ἢ τοῦ περιπτέρου ναοῦ, ἐνθα ἐτελοῦντο αἱ ἐτήσια δημοτελεῖς ἱεροπραξίαι εἰς τιμὴν τοῦ ἀποθανόντος, καὶ τρίτον ἐκ τῆς πυραμίδος, ἐφ' ἣς ἴστατο τὸ τέθριππον.

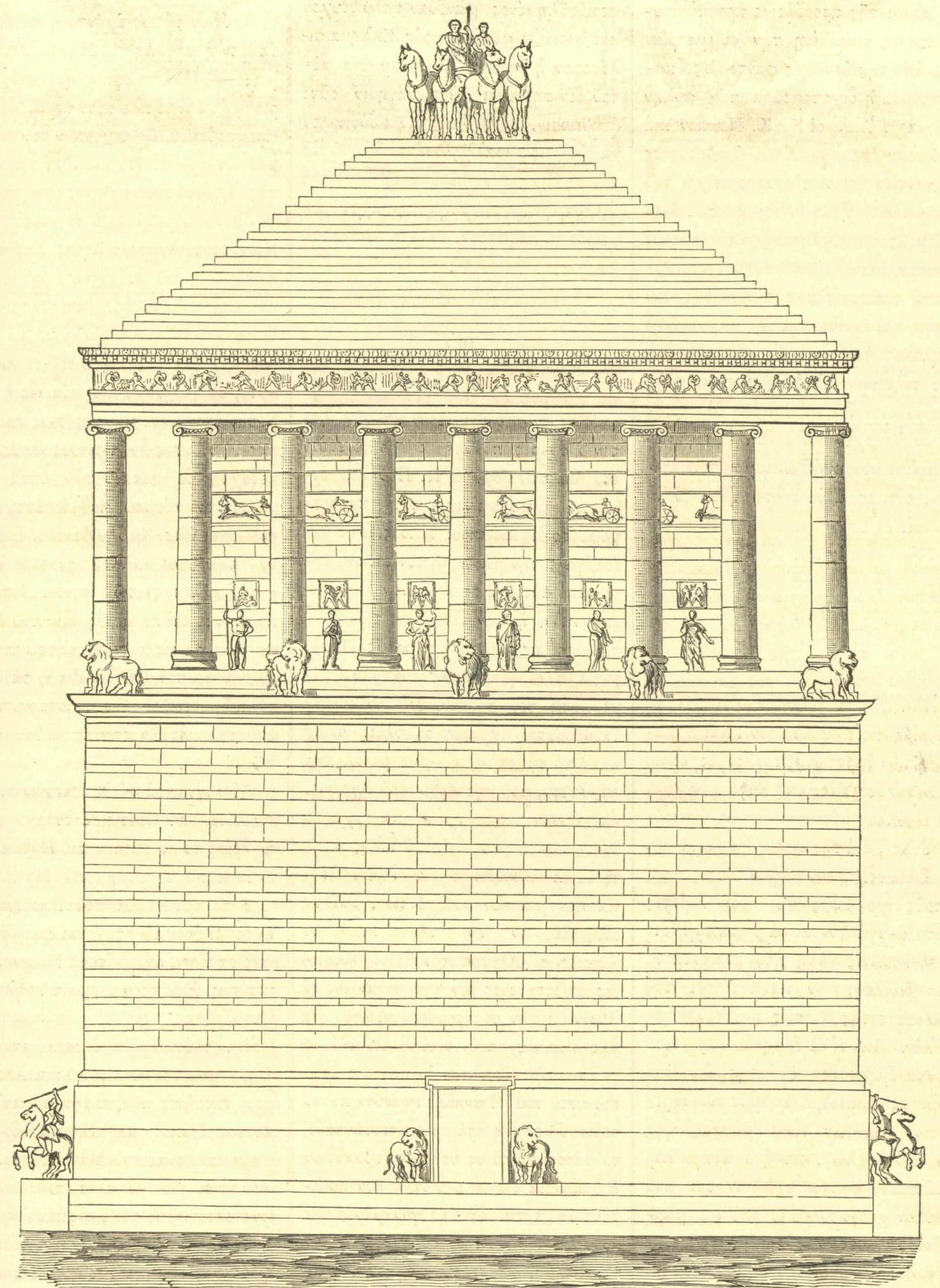
Καὶ ὁ μὲν καθ'αὐτὸ τάφος ἦτο οἰκιδόμημα παραλληλόγραμμον, συμπαγές, ὁμοιον πρὸς τοὺς ἰσοδόμους τῶν Ἑλλήνων, ἔχον μίαν μόνον θύραν, φέρουσαν διὰ ἰσιδρόμου εἰς τὸν ἐντῆσιον θάλαμον, ἐν ᾧ οἱ ἰππῶται τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου εἶδον τὸν σαρκοθάκον τοῦ Μουσώλου. Ἐκ δὲ τῆς αἰθούσης ταύτης κλίμαξ μαρμαρίνης ἔφερεν εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν, ἣτοι τὴν αἰθούσαν τῶν δημοσίων συμποσίων καὶ ἱερο-

πραξίων, ἣτις περιεκυκλοῦτο ὡς οἱ πλείστοι ἑλληνικοὶ καὶ Ῥωμαῖκοὶ ναοὶ ὑπὸ στοᾶς ἰωνικῆς εὐστύλου καὶ πυκνοστύλου ἀναπεπταμένης, ἀποτελουμένης ἐκ 36 στύλων.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων τμημάτων τοῦ μνημείου ὁ Κ. Νεύτων εὔρε μόνον τὴν βᾶσιν καὶ ταύτην πάντως κατεστραμμένην. Περὶ δὲ αὐτὴν εὔρεν, ὡς εἶδομεν, φύρδην μίγδην κατεβρόμμενα τὰ λείψανα τοῦ ἰωνικοῦ περιστύλου τῆς δευτέρας ὀροφῆς, καὶ τὰς βαθμίδας τῆς πυραμίδος, ὅσαι περιεσώθησαν ἐκ τῆς βαρβαρότητος τῶν ἰπποτῶν.

Τὸ ἔργον τῶν Κ. Κ. Νεύτωνος καὶ Πούλλαν ἦτο δυσχερέστατον. Ἀλλὰ τὸ διάγραμμα αὐτῶν δὲν εἶναι ἀεπίληπτον.

Καὶ πρῶτον ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ μέχρι μονοτονίας ἀπλότης τῆς βάσεως τοῦ μνημείου ἐχούσης ὕψος 65 ἀγγλικῶν ποδῶν, καὶ ὁμοιόζουσης πρὸς τὸν ἰσθόμον τῶν Περσουλίων, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ἐν Ἀθήναις ὁ ναὸς τῆς ἀπτέρου Νίκης, ἀπάδει πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περὶ τῆς μέγρις ὄγκου μεγαλοπρεπείας τοῦ μνημείου τούτου κατ'ἁπλοσύνης ἡμῖν μαρτυρίας. Τί δὲ ἐκόσμου οἱ τρεῖς διάφοροι ἀνάγλυφοι ζωοφόροι, ὧν ὁ Κ. Νεύτων ἀνεκάλυψε τσαυτὰ λείψανα; Δὲν εἶναι ἄρα γε πιθανὸν ὅτι ὁ μὲν ζωοφόρος, ὁ παριστῶν τὴν Ἀμαζονομαχίαν σπουδαιότερος ὢν, ἐκόσμει τὴν περίπτερον στοάν τῆς δευτέρας ὀροφῆς, οἱ δὲ δύο ζωοφόροι, οἱ παριστῶντες τὰς ἀρματηλασίας, αἵτινες ἦσαν σύμβολον τῶν ἐπικηδείων ἀγῶων, ἐκόσμου τὰς τέσσαρας πλευρὰς τῆς βάσεως τοῦ μνημείου; Τεκμαίρομεθα ἐκ τούτου ἐκ τε ἄλλων καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως πολλῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΙΟΥ.

εὐρεθέντων τάφων, καὶ μάλιστα τοῦ ὑπὸ τοῦ Fellows ἐν Ξάνθῳ ἀνακαλυφθέντος, ὅστις κοσμεῖται ὑπὸ διπλῆς ἀναγλύφου ταινίας ἐξελισσομένης ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῆς βάσεως αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ Κ. Νεύτων, ἀντὶ νὰ κοσμή-

σῃ διὰ τῶν γλυφῶν τούτων τὴν βᾶσιν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἐκόλλησεν αὐτὰς ἀπειροκάλως ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ, ἢ τῆς περιστύλου στοᾶς, δίκαν ἐξηρηγμένων τοῦ τοίχου εἰκόνων.

Περὶ δὲ τῆς δευτέρας ὀροφῆς ἢ τῆς

αἰθούσης τῶν δημοτελεῶν ἑορτῶν, ἣν οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν παριστῶσι περιεχομένην ὑπὸ 36 ἰωνικῶν στύλων ὑποστηριζόντων τὸν ζωοφόρον καὶ τὸν θριγκὸν, ἐφ' οὗ ἐπεκλήθη ἡ πυραμῖς, παρατηρητέον ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀρχιτέκτονες οὐδέποτε ἔθετον περισσόν

ἀριθμὸν στηλῶν ἐν τοῖς προσώποις τῶν μνημείων, ὅπως μὴ ἢ παραλλήλως τῷ ἄξωνι τῆς προσόψεως προσπίπτουσα στήλη διάφθειρη τὴν συμμετρίαν τῆς ἀπὸ τῆς ὀράσεως φαντασίας, καλύπτουσα ἢ διχοτομοῦσα τὴν πύλην τοῦ ναοῦ. Ἄλλ' οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν ἔπραξαν οὕτω, ὑποθέτοντες τούναντιον ὅτι οἱ τέσσαρες τοῖχοι τοῦ Μουσουλίου ἦσαν ἰσόδομοι καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀπῆς. Ἐπειδὴ κατ' αὐτοὺς οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ μνημεῖον διήρχοντο πρῶτον διὰ τῆς αἰθούσης τοῦ τάφου, καὶ ἐκείθεν διὰ τῆς μαρμαρίνης κλίμακος ἀνέβαινον εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν. Ἄλλ' ὅμως εἶναι πολὺ πιθανώτερον ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δύο προσόψεων ὑπῆρχον πύλαι ἀληθεῖς ἢ ἀπεικασμένοι πρὸς καλλωπισμὸν τῶν τοίχων, οἵτινες ἄλλως τε ἦσαν λίαν γυμνοί.

ΙΑ'.

Ἄλλ' ὅ, τι μάλιστα δύναται νὰ ἐπικρίνη τις εὐκολώτερον εἶναι ἢ διάταξις τῶν λεόντων. Οἱ λέοντες οὗτοι ἦσαν κολοσσιαῖοι. Οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν θέτουσιν αὐτοὺς, ἀγνοοῦμεν διὰ τί, ἐπὶ τῆς κορωνίδος (corniche) τῆς βάσεως, ἢ τοῦ τάφου, ὅστις κατ' αὐτοὺς εἶχεν ὕψος 65 ποδῶν. Πρὸς τοῦτο ἀναγκάζονται νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἡ κορωνὶς αὕτη ἦτο πλατυτάτη, ὅπερ ὁμολογητέον καταστρέφει τὰς ἀναλογίας τῆς βάσεως καὶ τοῦ περιστευλίου. Διὰ τί δὲ ἔστησαν ἕνα μόνον λέοντα ἔμπροσθεν ἐκάστης δευτέρας στήλης; Ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐρεθέντων λεόντων εἶναι μεγαλείτερος τοῦ τῶν στηλῶν, δὲν ἦτο ἀράγε λογικώτερον νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἀνὰ ἕκαστον μεσόστυλον ἴστατο εἰς μαρμαρίνου κολοσσιαίου λέων;

Τέλος ὑπερβεν τοῦ περιστευλίου οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν μετεωρίζουσι ἀπλουστάτην τὴν πυραμίδα, ἀπαρτιζομένην ἐξ 24 βαθμίδων καὶ καταλήγουσαν εἰς ἐπίπεδον, ἐφ' οὗ ἴσταται τὸ τέθριππον τοῦ Μουσώλου.

Οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν ὑποθέτουσιν ὅ ἢ οὐ μόνον τὸ ἄγαλμα τοῦ Μουσώλου, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι κολοσσιαῖον ἄγαλμα γυναικὸς, ὅπερ εὐ-

ρέθη ὑπὸ τὰ λείψανα τῆς πυραμίδος, ἦτο ἐν τῷ τεθρίππῳ. Ὁ Μουσώλος εἶναι περιβεβλημένος μανθῶσαν πολυπτυχὸν καὶ ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς Ἑλληνα σιλόσοφον ἢ ῥήτορα. Ἡ ἐνδυμασία αὐτοῦ δὲν σημαίνει οὔτε κίνησιν οὔτε ἀποθέωσιν. Ἄλλ' ὅμως εἶναι δύσκολον νὰ εὕρη τις καταλληλοτέραν θέσιν ὑπὲρ τοῦ ἀγάματος τούτου, ὅπερ φαίνεται ὅτι ἴστατο ἐν τῷ τεθρίππῳ ἔχον διὰ χειρὸς τὸ σκῆπτρον, ἐν ᾧ ἢ βασιλίσσα ἠνιόχει.

ΙΒ'.

Ἐτερον σπουδαιότερον καὶ οὐχ' ἦτον δυσχερὲς πρόβλημα ἦτο τὸ ἔνδον τοῦ Μουσουλίου. Ὁ Κ. Πούλλαν ὀρθῶς νομίζει ὅτι ἔλυσε αὐτὸ, παραδεχόμενος δύο κωνικούς θόλους, ὧν ὁ μὲν ἐστέργαζε τὴν βᾶσιν, ἢ τὸν τάφον, ὁ δὲ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ἐπικαθήμενον περιπτέρον κλόν, ἢ τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν, ἐφ' ἧς ὑψούτο ἢ πυραμῖς. Οἱ δύο οὗτοι θόλοι ἦσαν κατεσκευασμένοι οὐχὶ κατὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν κατασκευάζονται σήμερον οἱ θόλοι, ἀλλὰ κατὰ τὸ σύστημα τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου, τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἀτρείως, καὶ ἄλλων παραπλησίων παναρχαίων θολοειδῶν τάφων, ἐν οἷς ὁ θόλος ἀποτελεῖται κωνοειδῆς ἐκ λίθων ἐπὶ μᾶλλον μᾶλλον προεχόντων, ἐφόσον πλησιάζουσιν εἰς τὴν κορυφήν. Ἐπειδὴ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἕλληνες ἀρχιτέκτονες δὲν ἐγνώρισαν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι τὴν σοφὴν μέθοδον, καθ' ἣν, κατασκευάζονται νῦν οἱ θόλοι. Ἄλλως τε ἐν τῷ Μουσουλίῳ ὁ ἀπλοῦς τοῖχος τοῦ ναοῦ καὶ τὸ ἀναπεταμένον αὐτοῦ περιστεύλιον δὲν ἔρχεται νὰ υποβαστάζῃ τὸ βάρος συνήθους θόλου. Τούναντιον ἢ ὀρίζοντιά διαθέσις τῶν λίθων προεχόντων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον μέγρι τῆς κορυφῆς τοῦ κωνικοῦ θόλου ἦτο ἦτον ἐπισφαλῆς, ἀπετελοῦσα ὄγκον ἐπικαθήμενον ἐφ' ἑαυτοῦ.

Ἐπιβρῶνόνουσι δὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ τὰ ἐν Ἀκράγαντι ἐρείπια τοῦ δὴ τάφου τοῦ Θήρωντος λεγομένου, οὐτινος ἢ πρώτη ὄροφῆ ἐφερεν, ὡς τὸ Μουσουλίον, περιστεύλιον φέρον θριγκὸν ἐπικλινῆ ὑποδεικνύοντα ὅτι ὑπεβάσταζε πυραμίδα. Ὁ τάφος οὗτος κατεσκευάσθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἕνα αἰῶνα μετὰ τὸ Μουσουλίον.

ΙΓ'.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πόθεν προέκυψεν ἡ μεγάλη τοῦ Μουσουλίου φήμη; — Πᾶν περίφημον μνημεῖον παριστᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιλήψιν τῶν προσπαθειῶν τῶν τεχνιτῶν τοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ἰδρῶθη. Οὕτω λ. γ. ὁ μὲν ναὸς τῆς Ἐφέσου ἐθεωρήθη ὡς ὑπογραμμὸς τοῦ ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, ὁ δὲ ναὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγίας Σοφίας ὡς καθιέρωσις τοῦ βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ, εἰ καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐκτίσθησαν νιοὶ ἰωνικοῦ, ἢ βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ. Τὸ Μουσουλίον ἄρα ἐπεσκίασε πάντα τὰ πρὸ αὐτοῦ ὁμοιοῦ ῥυθμα μνημεῖα, ὡς ἡ Ἁγία Σοφία ἐπεσκίασε πάντας τοὺς πρὸ αὐτῆς ἰδρυθέντας βυζαντινοὺς ναοὺς. Κατετάχθη δὲ μετὰ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου, καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ περιέρχοι νόες, ἀμβλυθέντες, ἤρξαντο νὰ θαυμάζωσι μᾶλλον τὴν παραδοξίαν ἢ τὴν καλλονὴν τῶν ἔργων. Ἐπειδὴ, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀξία τοῦ Μουσουλίου, οὐδεὶς ποτε το μῆσειν ἕνα θέσθ αὐτὸ ὑπὲρ τὸν Παρθενῶνα ἢ τὰ Προπύλαια, ἅτινα εἰ καὶ οὐδέποτε κατηριθμήθησαν μετὰ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου, ὁμολογοῦνται παρὰ πάντων ὅτι εἶναι τὰ κάλλιστα τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμησε νὰ συγκρίνῃ τὸ τέθριππον τοῦ Πύθους καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἄγαλμα τοῦ Μουσώλου πρὸς τὰ ἀετώματα τοῦ Παρθενῶνος. Ὁ δὲ Πλίνιος ἐξεγέγχεται ἀμφίβροχῆς καὶ διστάζων, λέγων ὅτι τὸ Μουσουλίον κατέστη διαβόητον ἕνεκα τῶν γλυφῶν αὐτοῦ.

Ἐκ τούτων ἄρα καταφαίνεται ὅτι οἱ σύγχρονοι τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου Ἕλληνες κατεπλάγησαν μᾶλλον τὸν νεωτερισμὸν καὶ τὴν παραδοξίαν, ἢ τὰς καλλονὰς τοῦ Μουσουλίου. Βεβαρυμένοι νὰ βλέπωσι τοὺς αὐτοὺς ἀρχιτεκτονικούς τύπους ἐπαναλαμβανόμενους πανταχοῦ, ἐχειροκρότησαν πρὸς τὸν νεωτερισμὸν τοῦ Μουσουλίου, συγκειμένου ἐκ τριῶν ἐπικαθήμενων ἀλλήλοις μνημείων, τοῦ ἑλληνικοῦ ναοῦ, τῆς πυραμίδος καὶ τοῦ τεθρίππου. Μάλιστα δὲ ἐξεπλάγησαν βλέποντες τὴν αἰγυπτιακὴν πυραμίδα (ἣτις σύμβολον εὔσα παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τῆς ἀνιησίας καὶ αἰδιότητος, ἐστηρίζετο πάντοτε ἐπὶ τὴν γῆν) μετεωρισθεῖσαν εἰς μέγιστον ὕψος, καὶ καθεσθεῖσαν ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων τοί-

χων καὶ στηλῶν τοῦ περιστευλίου τοῦ ναοῦ. Ἄλλ' αἱ δυσχέρεια αὐταὶ ἦσαν μᾶλλον φαινόμενα ἢ ἀληθεῖς· ἐπειδὴ ἢ πυραμῖς ἦτο κενή. Ἄλλ' οὐδὲν ἦτον τὸ πρόβλημα ἐλύθη ἐπιτυχέστατα, ὅπερ ἐξηγεῖ τὸ μυστήριον τῆς μεγίστης φήμης, ἣν ἔσχε τὸ μνημεῖον τοῦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

ΙΔ'.

Λυπηρὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ Κ. Πούλλαν δὲν ἐκόσμησε τὰ ἔσω τοῦ Μουσουλίου ἀναλόγως τῶν ἔξω.

Ἄλλ' ὅμως τὸ σύνολον τοῦ μνημείου, ἢ ματαιοδοξία τῆς Ἀρτεμισίας καὶ ὁ θαυμασμὸς τῶν συγκρίνων, διακαίουσιν ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις τοῦ μνημείου ἦτο ἀνάμιλλος τῆς ἐξωτερικῆς. Ἄλλως τε ἢ διήγησις τῶν ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, οἵτινες εἰσεδυσαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ τάφου, μαρτυρεῖ ὅτι αὕτη ἐκοσμεῖτο διὰ στηλῶν καὶ ἀναγλύφων, ὧν ἡ μεγαλοπρέπεια κατέπληξεν αὐτοὺς. Ἄλλ' οἱ Κ. Κ. Νεύτων καὶ Πούλλαν, παρ' οὐδὲν λογίζόμενοι τὴν μαρτυρίαν ταύτην τῶν ἱπποτῶν, καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης, διέγραψαν ἀπλουστάτας τὰς αἰθούσας. Ἄλλ' ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ ἔσωτερικὰ ἐπλάλληλα περιστεύλια τῶν δύο τούτων αἰθουσῶν ἦσαν ἀναγκαιότατα, παρεχόμενα πλείονα ἀσφάλειαν, ἐπιβρῶνόνουσα δὲ καὶ εὐρύνοντα τὴν βᾶσιν, ἐφ' ἧς ἐρείδετο ἢ βαρεῖα πυραμῖς. Ἄλλ' οὐδὲ τοῦλάχιστον τέσσαρας στήλας ἠθέλησαν νὰ παραδεχθῶσι κοσμοῦσας τὰς τέσσαρας γωνίας ἐκάστης αἰθούσης, καὶ ἐλαττούσας ὅπως δῆποτε τὴν πρὸς τὰ πλάγια ἐκατέρωθεν πίεσιν τῆς πυραμίδος.

ΙΕ'.

Ἄλλ' ἐὰν ὁ Κ. Νεύτων δὲν συνετέλεσεν ἀρκούντως εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης, εὐρεν ὅ, τι ἐζήτει, τὰ λείψανα τῶν γλυφῶν τοῦ Μουσουλίου, λείψανα σπάνια καὶ μάλιστα τὴν ἀρχαιολογίαν ἐνδιαφέροντα, δι' ὧν ἐκόσμησε τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον. Ἄλλὰ μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς ταῦτα ἐπεχείρησεν, ὡς εἶδομεν, καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ μνημείου, συναρμοσθῆσας τὰ ἐξευρεθέντα λείψανα καὶ συνθεῖς εἰς ἕνα διάγραμμα τὴν ὄψιν τοῦ μνημείου.

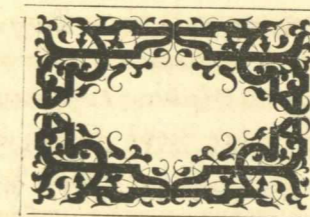
ΙΣΤ'.

Ἐκ τῶν εἰρημένων βλέπομεν μεθ' οἷας ἀξιόθαυμάστου ταχύτητος τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ἐπλουτίσθη δι' ἀρχαίων μαρμάρων καὶ γλυφῶν ἀπὸ ἡμίσεως αἰῶνος. Ἄλλὰ μάλιστα πρέπει νὰ θαυμάσωμεν καὶ νὰ μιμηθῶμεν τὴν ἐπιμονὴν, μεθ' ἧς οἱ Ἄγγλοι ἀναζητοῦσι καὶ ἀποκτῶσι ταῦτα, καὶ, μὴ φειδόμενοι μήτε πόνων, μήτε χρημάτων, προτρέπουσι καὶ ἐνθαρρύνουσι τοὺς κατὰ τὴν ἀνατολὴν πολιτικούς αὐτῶν πράκτορας εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, ἐρεῖνας καὶ ἀνασκαφάς. Ὅτε ὁ Κ. Λαγιάρδος ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν αὐτοῦ ἐκδρομῆς καὶ ὡμίλησε περὶ τῶν λαμπρῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Γάλλου προξένου ἐν Μοσσοῦλ, ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐχορήγησεν αὐτῷ εὐθὺς τὰ ἀναγκαῖα χρήματα ὅπως ἐπιχειρήσῃ καὶ οὗτος ἀνασκαφὰς κατὰ τινὰ παρακείμενον λόφον, καὶ οὕτω διαμοιρασθῆ μετὰ τοῦ Κυρίου

Βόττα τὰ λείψανα τῆς Νινευφ. Ἄμα ὁ Κ. Rawlinson ἐδημοσίευσεν ἐν ἔτει 1850 τὴν περὶ τῶν ἀσσυριακῶν καὶ βαβυλωνιακῶν ἐπιγραφῶν αὐτοῦ διατριβὴν, ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ὠνόμασεν αὐτὸν εὐθὺς γενικὸν πρόξενον ἐν Βαγδατίῳ, ὅπως δυνηθῆ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρεῖνας τοῦ Κ. Λαγιάρδου, ὅστις πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν πόνων αὐτοῦ ὠνομάσθη ὑπάλληλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας. Μόλις ὁ Κ. Ch. Fellows περιέγραψε τὰ μνημεῖα τῆς Λυκίας, καὶ ὑπέδειξεν ὅσα ἠδύνατο νὰ ἀφαιρηθῶσιν, ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐχορήγησεν αὐτῷ εὐθὺς τὰ πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν μνημείων τούτων χρήματα, ἅτινα ἀπαρτίζουσιν ἤδη μίαν τῶν διδακτικωτάτων καὶ περιεργωτάτων ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν.

Ἐκ τούτων βλέπομεν ὅτι οἱ Ἄγγλοι δὲν παύουσιν ἐφαρμύζοντας τὸ ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου ἐγκαινιασθῆν σύστημα, ἐξ οὗ τσαῦτα ὠφελήθη μέχρι τοῦδε τὸ ἔθνηκον αὐτῶν μουσεῖον. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ μάρτιον τοῦ 1852 ὁ Κύριος Νεύτων διορίσθη ὑπὸ τοῦ λόρδου Γρανβίλλ ὑποπρόξενος ἐν Μιτυλήνῃ. Ἡ θέσις αὕτη ἦτο καθ' ἑαυτὴν ἀσημῶς. Ἄλλὰ τὸ Foreign Office ἐπέταξεν αὐτῷ ὅπως μὴ ἀρίνη μηδεμίαν εὐκαιρίαν τοῦ πορίζεσθαι παντοίας ἀρχαιότη-
τας.

Ὁ Κύριος Νεύτων διέμεινεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐν Ἀνατολῇ ἀπὸ τοῦ 1852-1859. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἑπτὰ τούτων ἐτῶν ἐπεδείξατο τσαῦτην ἐνέργειαν, ἀπέκρησε γνώσεις οὕτω εἰδικὰς, καὶ ἐπλούτισεν οὕτω τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον, ὥστε ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνταμοιβῆ αὐτὸν ἄλλως, ἢ ὀνομάζουσα αὐτὸν πρῶτον μὲν γενικὸν πρόξενον ἐν Ῥώμῃ, μετ' οὗ πολὺ δὲ γενικὸν ἐπιστάτην τῶν ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΑ ΣΦΑΙΡΩΜΑΤΑ.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΕΦΕΩΣ. — ΦΡΙΚΩΔΗΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΒΛΑΓΧΑΡΔ. — ΤΟ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟΝ. — Ο ΓΑΛΛΟΣ ΓΑΡΝΕΡΙΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΓΓΛΟΣ ΚΟΚΙΓΓ. — Ο ΞΕΝΟΔΟΧΟΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΤΙΓΡΙΔΟΣ.

Α'.

Ἐν τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἐβδόμῳ τεύχει τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιθεωρήσεως διηγήθημεν ἐν ἐκτάσει τὰ κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ καταστροφὴν τοῦ Γίγαντος, (τοῦ μεγίστου τῶν μέχρι τοῦδε κατασκευασθέντων σφαιρωμάτων,) ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ Ἀννοβέρου. Οἱ ἐπιβαινόντες αὐτὸν ἐσώθησαν ὡς εἶδομεν πάντες. Ἀνατρέγοντες δὲ εἰς τοῦπίσω προτιθέμεθα νὰ διηγηθῶμεν ἐνταῦθα τὰ παθήματα ἄλλων τινῶν ἀρχαιοτέρων ἀεροναυτῶν, ὧν οἱ πλείστοι ἐτελεύτησαν κακῶς. Παρατρητέον ὅτι ἡ ἀεροστατική, ἣν προθύμως ἠσπασάντο τὸ πρῶτον αἱ Ἀκαδημίαι τῆς Εὐρώπης, καταλειφθεῖσα ὑπὸ τῶν σοφῶν, ἐγένετο τέλος ὄργανον κερδοσκοπίας, φροντίζουσα μᾶλλον ὅπως καταπλήξῃ τὰ πλῆθη ἢ διδάξῃ. Τὸ ἐπιτηδεῦμα ἀντικατέστησε τὴν ἐπιστήμην. Καὶ ὡς ἡ ἐπιστήμη ἀνεδείκνυε ἐξόχους θιασώτας, οὕτω τὸ ἐπιτηδεῦμα ἀνέδειξε τὸν Κ. καὶ τὴν Κ. Βλαγγάρδ, τὴν Ἰάκωβον Γαρνερίνου, τὴν ἀνεψίαν αὐτοῦ Ἐλίζαν, τὸν Ῥόβερστον υἱὸν, τὸν Μαργάτην, τὸν Χάρις, τὸν Γεώργιον Γρῆν, οἵτινες πάντες, περιφρημοὶ γενόμενοι ἀεροναῦται, ἀπέκτησαν μέγαν πλοῦτον.

Ἡ περιφρηματώτης πασῶν τῶν κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἀρχόμενον ἀεροπορικῶν ἀναβάσεων ἐγένετο κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως Ναπολέοντος τοῦ πρώτου, αὐτοκράτορος παρὰ τοῦ ἀεροναύτου Ἰακώβου Γαρνερίνου. Ἡ κυβέρνησις ἔδωκεν αὐτῷ 60,000 φράγκων ὅπως ὑψώσῃ μετὰ τὰς τέρψεις καὶ τὰ θεάματα τῆς ἡμέρας ἐκείνης μέγιστον ἀερίστατον.

Τῆ 16 δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1804 περὶ τὴν 11 τῆς νυκτὸς ὥραν τὸ ἀερίστατον τοῦ Γαρνερίνου ὑψώθη ἐκ τῆς πλατείας τῆς Παναγίας. Τρεῖς χιλιάδες χρωματισμέναν ὑαλίνων σφαιρῶν ἐφοτίον τὸ κολοσσαῖον τοῦτο σφαιρίωμα, ὅπερ ἐστέφετο ὑπὸ γαλκῶ κεχρυσωμένου αὐτοκρατορικοῦ στέμματος ἔχοντος περίμετρον ἑκατὸν μέτρων, καὶ φέροντος ἐγγεγραμμένην χρυσοῖς ἀναγλύφους γράμμασι τὴν ἐξῆς

ἐπιγραφὴν « Paris, 25 frimaire, an XIII. Couronnement de l'empereur Napoléon par Sa Sainteté Pie VII. » Ἡ κολοσσαῖα μηχανὴ ἀνήλθε ταχέως καὶ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὰ οὐράνια, καὶ μετ' ὀλίγον ἠφανίσθη, χειροκροτοῦντος ἀπείρου πλήθους.

Τῆ ἐπαύριον οἱ κάτοικοι τῆς Ῥώμης εἶδον περὶ τὸν ὄρθρον φωτεινὸν τι ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖον, ὅπερ, κατερχόμενον ὡς πυροπολούμενον μετέωρον, καὶ μεγεθυνόμενον μᾶλλον μᾶλλον, ἐστάθη ἐπὶ τινὰ χρόνον ὑπὲρ τὸν θόλου τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἔπειτα δὲ ἀπῆλθε ὑπὸ τοῦ πρὸς νότον πνεύοντος ἀνέμου.

Ἦτο δὲ τοῦτο τὸ σφαιρίωμα, ὅπερ ἀνυψῶν τῆ προτεραιῇ ἐκ τῆς πλατείας τῆς Παναγίας, μετίνεχθη κατὰ παράδοξον συγκυρίαν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ μέχρι τῆς Ῥώμης ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Διετέλεσε δὲ τότε πετομενον ὑπὲρ τῶν πεδίων τῆς Ῥώμης, μέχρι οὗ κατέπεσε εἰς τὰ ὕδατα λίμνης τινὸς, ὅπου οἱ προσδραμόντες ἀνέγνωσαν ἐκπεληγμένοι καὶ ἀπιστοῦντες πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν τὴν Γαλλικὴν ἐπιγραφὴν, τὴν δηλοῦσαν αὐτοῖς ὅτι ἔρχετο οὐράνιος ταχυδρόμος ἐκ Παρισίων, ὅπως ἀγγεῖλη τοῖς Ῥωμαίοις τὴν στέψιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ὁ Ναπολεὼν ἠτοιμάζετο νὰ θέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ στέμμα τῆς Ἰταλίας.

Τὸ παράδοξον τοῦτο σφαιρίωμα, περὶ οὗ τοσαῦτα ἐρρέθησαν τότε, ἐξηρτήθη ἐν Ῥώμῃ ἐκ τοῦ θόλου τοῦ Οὐατικανοῦ, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ 1814 ἔτους.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνεθεὶ ὁ θάνατος τῆς περιφρημοῦ κυρίας Βλαγγάρδ.

Β'.

Ἡ κυρία Βλαγγάρδ ἦτο γῆρα τοῦ ὁμοίου ἀεροναύτου Βλαγγάρδ. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἀποῦ συνήθρισε μεγάλην περιουσίαν δι' ἀναριθμητῶν ἀεροπόρων ἐκδρομῶν, ἀπόλεσε πάλιν τὰ πάντα καὶ ἀπέθανε πενέστατος. Ὁ δὲ ἀνδρῶπος

οὗτος, ὅστις ζῶν συνῆλεξεν ἑκατομμύρια, ἀποθνήσκων ἔλεγε πρὸς τὴν γυναικῆ « Δέ σοι ὑπολείπεται ἄλλο, φιλάτη, μετὰ τὸν θάνατόν μου, εἰ νὰ ἀπαγγιοσθῆς ἢ νὰ πνιγῆς. » Ἄλλ' ἡ γῆρα Βλαγγάρδ ἐσκέφθη κάλλιον, καὶ ἀντὶ νὰ πράξῃ ὅτι συμβούλευσεν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ, ἐξήκολούθησεν τὸ ἐπάγγελμα ἐκείνου, καὶ ἀπέκτησε πάλιν μεγάλην περιουσίαν. Ἐπεχείρησε δὲ πλείστα ἀερίου ἐκδρομὰς, καὶ τέλος συνεθίσθη τοσοῦτον νὰ ζῆ εἰς τὰ ἀέρια, ὥστε πολλάκις ἀπεκοιμάτο καὶ ὄλην τὴν νύκτα ἐν τῆ στενῇ αὐτῆς λέμβῳ, ἀναμένουσα τὴν ἡμέραν ὅπως καταβῆ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐν ἔτει 1815 ἀνυψώθη ἡδὴ εἰς τὰ οὐράνια πεντηκοστὴν τρίτην φορὰν, ὅτε, θελήσασα νὰ καταβῆ εἰς τινὰ παρὰ τὸ Λούγδουον πεδίαδα, ἔπεσεν ἐντὸς μεγάλου τέλματος, ἐν ᾧ παρ' ὀλίγον ἐπνίγεται, ἐὰν μὴ ἐσώζετο παρὰ τινῶν προσδραμόντων χωρικῶν. Τὸ συμβῆν τοῦτο ἦτο ἀπαισιος οἰκῶν τοῦ προσεχῶς αὐτῆς κακοῦ τέλους.

Τῆ 6 ἰουλίου 1816 ἡ κυρία Βλαγγάρδ ἀνυψώθη εἰς τὰ οὐράνια κατὰ τινὰ ἐορτὴν δοθεῖσαν ἐν τῷ Τίβολι τῆς ὁδοῦ ἀγίου Λαζάρου, ἔχουσα ἐν τῇ λέμβῳ ἀλεξιπτῶτον, ἐξ οὗ ἐξήρατο στέφανος περιέχων ποικίλα βεγγαλικά φῶτα, ὃν οὕτη ἔμελλε νὰ ἀναφλέξῃ καὶ παράσῃ τὸ θέαμα μετεώρου καταπίπτοντος ἐξ οὐρανοῦ.

Ἐἶχε δὲ διὰ χειρὸς κάλαμον, ἐν οὗ τὸ ἄκρον ἦτο ἔναυσμα, δι' οὗ προὔτιθετο νὰ ἀνάψῃ τὰ πυροτεχνήματα. Ἄλλ' ἐν ᾧ κατεγίνετο περὶ τοῦτο, τὸ σφαιρίωμα πλαγγίσαν, ἔφερε τὸ στόμιον αὐτοῦ πλησιέστατα τοῦ κάλαμου, καὶ ἐν ἀκαρεῖ τὸ πῦρ διεδόθη εἰς τὸ ὑδρογόνον τοῦ σφαιρώματος, ὅπερ μετεβλήθη αἴφνης εἰς μίαν ἀπειρομεγέθη φλόγα, καταπυρσεύουσαν τὸν οὐρανόν.

Καὶ τότε εἶδον αἱ παριστάμεναι γιλιάδες τῶν θεατῶν τὴν κυρίαν Βλαγγάρδ πρῶτον μὲν πειρωμένην νὰ σβῆσῃ τὴν πυρκαϊάν, ὕστερον δὲ, βλέπουσαν τὸ ἀδύνατον πάσης βοήθειας, καθίσασαν ἐν τῇ λέμβῳ, διασταυροῦσαν τὰς χεῖρας, καὶ ἀναμένου-

σαν στωικῶς τὸ ἀποθνήσκον. Τὸ ἐποῦρῆσιον τοῦτο θέαμα ἦτο φρικῶδες καὶ πρωτοφανές. Αἱ φλόγαι περιδινούνοτο οὐρανομήκεις καὶ ἀτελεύτητοι, φωτίζουσι διὰ τῆς ἀπαισίας αὐτῶν λάμπειν τὸ πρόσωπον τῆς ἀτρομήτου ταύτης γυναικὸς, ἥτις δὲν ἀπέβλεπεν οὔτε τὸ χεῖρῶν, οὔτε πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς. Ἐπειδὴ τὸ σφαιρίωμα, οὕτως τὸ περιχάλυμμά ἦτο ἔτι ἀνεπικρυν, ἀποβαλὼν τὸ πλεῖστον τοῦ ὑδρογόνου, κατήρξατο ἤδη ταχὺ ὡς θέλος πρὸς τὴν γῆν.

Οἱ θεαταὶ ἐκλαῖον, ἐκρυγάζον, αἱ γυναῖκες ἐλειποῦντο, καὶ πάντες ἠγωνίων ὑπὲρ τῆς δυστυχῆς γυναικὸς, ὅτε τὸ ὑφασμα τοῦ σφαιρώματος, φλόγαν μετὰ τῆς σκάρης εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μέτρων ὑπὲρ τοὺς θεατὰς, ἀνεβλήθη αἴφνης ὀλογοεῖως. Καὶ ὁμοῦ ἡ κυρία Βλαγγάρδ πιθανῶς ἐφθανε ζῶσα εἰς τὴν γῆν, ἐὰν μὴ τὸ πῦρ διεδίδετο εἰς τὰ σχοινία τὰ ἀναστῶντα τὴν σκάφην ἐκ τοῦ σφαιρώματος, καὶ ἄτινα διαζέγγοντα, ἀφῆλκε τὴν λέμβον, ἥτις, ἀποβαλοῦσα πᾶσαν ἰσχυρότητα, ἐτίναξε μακρὰν τὴν κυρίαν Βλαγγάρδ. Ἡ δυστυχὴς περιεστράφη δις ἢ τρίς, καὶ κατέπεσε ζῶσα ἐπὶ τῆς στέγης οἰκίας τινὸς τῆς ὁδοῦ τῆς Γερσ γίας.

— Βοηθεῖτέ με! ἐκρυγάζε τίτε αὐτὴ μετὰ φωνῆς οὕτως ἐντόνου, ὥστε ἠκούσθη παρὰ πάντων.

Ἄλλ' ἡ στέγη τῆς οἰκίας ἦτο λίαν ἐπικλινῆς, ἡ δὲ κυρία Βλαγγάρδ, οὕσα ἡδὴ ἐμβρόντητος ἐκ τῆς θανάτου πτώσεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ προσκαλληθῆ εἰς αὐτὴν, καὶ διυλισθῆσασα, κατέπεσε καὶ συνετρίβη δεινῶς ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου. Ἡ οἰκία εἶχεν ἐπὶ τὰ ὄρηφ.

Γ'.

Εἶδον δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐπειράθη νὰ ἀναχθῆ εἰς τὰ αἰθρία ὡς πτηνῶν, μεταχειριστὴς παντοίας μηχανίας. Ἄλλ' ἡ ἐν ἔτει 1833 γενομένη ἐξεύρεσις τῶν

ἀεροπόρων σφαιρωμάτων κατέσχε πάντα ἐκεῖνα τὰ πειράματα, ἄτινα οὐδὲν ἦσαν ἐρησίουσαν, ὅτε οἱ ἀεροναῦται ἠδύληταν νὰ εὐρωπὴν μηχανήματα ἐπιτρέπον αὐτοῖς ἵνα κατέρχονται οἶσοι εἰς τὴν γῆν, ὅταν τὸ σφαιρίωμα, ἐλαφρὸν ὑπ' οἰκτῆροποι αἰτίας, κινδυνεύῃ νὰ κρημνισθῇ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν γῆν ἥτοι ἐξεῦρον τὸ ἀλεξιπτῶτον, ὁρμώμενοι εἰς τὸν ἐξῆς φυσικὸν νόμον.

Ἄπαντα τὰ σώματα οἰκτῆροποι εὐρείως ἡ σχήματος, ἐλκόμενα ὑπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, καταπίπτουσι ἐν τῷ κενῷ ὁμοιοταχῶς πρὸς τὴν γῆν, κατὰ τινὰ φυσικὸν νόμον, ὃν οἱ φυσικοὶ ἀποδεικνύουσι λαμβάνοντες σωλῆνα ὑαλίνου τριῶν ἢ τεσσάρων μέτρων τὸ μήκος, πεποματιμένον κατὰ τὰ δύο ἄκρα, καὶ ρίπτοντες εἰς αὐτὴν ποικίλα σώματα ἄτινα τὸ βάρος, ὅσον τε-

τοῦ πίπτοντος σώματος. Ἐκφράζομεν δὲ τὸν λόγον τοῦτον ἐν τῇ φυσικῇ, λέγοντες ὅτι ἡ τοῦ ἀέρος ἀντίστασις αὐξάνεται κατὰ λόγον τοῦ τετραγώνου τῆς ταχύτητος τοῦ πίπτοντος σώματος ἥτοι διπλῆς οὕτως τῆς ταχύτητος, ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος εἶναι τετραπλασιάζουσα τριπλῆς δὲ, ἐνεκαίως, καὶ οὕτως ἐξῆς.

Ἐπειτα ἄρα εἶπεν, ἐὰν βαρὺ τὸ σῶμα καταπέσῃ ἐκ μεγάλου ὕψους, ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος ἀρκεῖ ἵνα καταστήτῃ τὴν πτώσιν αὐτοῦ ὁμοιοταχῆ.

Ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος αὐξάνεται ὁμοίως κατὰ λόγον τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ σχήματος τοῦ πίπτοντος σώματος. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ᾖ μεγάλη, ἡ ταχύτης τῆς πτώσεως μειοῦται μεγάλως. Ἐπειτα ἄρα εἶπεν, ἐὰν δυνάμεθα νὰ βραδύνομεν ἢ ἐπιταχύνομεν τὴν πτώσιν τῶν σωμάτων, ἐπεκτείνοντες ἢ σμικρύνοντες τὴν πρὸς τὴν γῆν τετραπλάσιον αὐτῶν ἐπιφάνειαν.

Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁρμώμενοι οἱ ἀεροναῦται, κατεκλείσαν τὸ λεγόμενον ἀλεξιπτῶτον, ὅπερ ὁμοῦ πάντως πρὸς σὺνήλεις ἀλεξιπτόχον, χρησιμεύει αὐτοῖς ὅπως κατέρχονται οἶσοι εἰς τὴν γῆν, ὅταν τὸ ἀεροπόρον σφαιρίωμα καταστῇ ἀχρηστὸν ἐξ οἷας οἰκτῆροποι αἰτίας, ὁμοῦ αὐτοῦ καθῆται συνήλως ἐν τινὶ λέμβῳ, ἐξηρτημένη τὸ ἀλεξιπτῶτον τοῦτο διὰ σχοινίων, καὶ χρεῖς τυροῦτης κόπτει τὸ ἐκ τοῦ σφαιρώματος ἀναστῶν τὸ τε ἀλεξιπτῶτον καὶ τὴν σκάφην σχοινίον. Ἀπαλλαγθὲν δὲ τοῦ θάρους τοῦτο τὸ σφαιρίωμα ἀνέρχεται μόνον εἰς τὰ αἰθρία, ἐν ᾧ τὸ ἀλεξιπτῶτον, ἀναπυρσοῦμενον διὰ ἀλεξιπτόχου, καταπίπτει ἡτύχως ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τοῦ ἀεροναύτου.

Τὸ πείραμα τοῦτο ἔλαμπε πρῶτος ὁ Λεορμάν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Μονπελιῆ κρατῶν ἀλεξιπτῶτον. Μετ' αὐτῶν δὲ ὁ Βλαγγάρδ ἐν τινὶ δημοσίᾳ ἀναβάσει, ἀφῆκεν ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου προσδεδεμένον εἰς ἀλεξιπτῶτον διάφορα ζῶα, ἐν οἷς καὶ ἓνα ὄνον, ἄτινα κατέπεσαν ἀβλαβῶς καὶ ἡτύχως ἐπὶ τὴν γῆν.

Ἐν ἔτει 1793 ὁ Ἰακώβος Γαρνερίνος, ἀποσταλεὶς εἰς Γερμανίαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅπως κατασκοπεύῃ τὸν αὐστριακὸν στρατὸν, συνεβλήθη, καὶ ἐξελεγχθεὶς κατὰ σκοπὸν, ἐφυλάκισθη ἐν τῷ ὄγκῳ φρουρῆς τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ Βούδης, ἐξ οὗ, ἀναμνησθεὶς τοῦ πειράματος τοῦ Λεορμάν, ἐφυγε κατασκευάσας τοιοῦτον τι ἀλεξιπτῶτον. Ἀπελευθερωθεὶς δὲ τοιοῦτοτρόπως, ἐπεχείρησεν ὕστερον πολλὰ πειράματα, θύλων νὰ μάλῃ ἀκριβῶς ὅποσῃ εἶται ἡ ἐκ τῶν ἀλεξιπτῶτων ὡρ λεικ. Τῆ 23 ὀκτωβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους περὶ τὴν π. μ. π. ἔπερ ἐν τῷ ὄγκῳ ὑψώθη ἐκ τοῦ ἐν Πα-

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΒΛΑΓΧΑΡΔ.

ριτίους άλλους Μονσὸ δι' αεροπόρου σφαιρώματος εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ μικρὰ λέμβος, ἐν ἧ' ἐκάθητο, ἐκρέματο ἐκ τινος συνεπτυγμένου ἀλεξιπτώτου, ἐξηρημένου καὶ τούτου τοῦ αεροστάτου.

Τὸ πρὸς τὸ θέαμα τοῦτο πανταχόθεν τῶν Παρισίων συνδραμὸν πλήθος ἐθεάτο ἀνητύχως καὶ σιωπηλῶς τὸν εἰς τὰ αἰθέρια μετεωριζόμενον αεροναύτην, ὅστις, φθάσας εἰς ὕψος ὡς ἔγγιστα 1500 μέτρων, ἔκοψε τὸ σχοινίον, τὸ ἀναρτῶν τὸ ἀλεξιπτῶτον καὶ τὴν σκάφην ἐκ τοῦ σφαιρώματος, καὶ κατέπιπτεν ἤδη μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος πρὸς τὴν γῆν, ἐν ᾧ τὸ αεροπόρον σφαιρώμα, ἀνακουφισθὲν ἐγένετο αερόπλευρον, καὶ μετ' ὀλίγον κατέστη ἄφαντον εἰς τὰ αἰθέρια.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸ ἀλεξιπτῶτον ἀναπτύσσεται, καὶ ἡ ταχύτης τῆς πτώσεως τοῦ τολμηροῦ αεροναύτου μετριάσσεται, εἰ καὶ ἡ λέμβος ταλαντεύεται δεινῶς ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅστις συμπαχυνόμενος ὑπὸ τὸ ἀλεξιπτῶτον, καὶ μὴ εὐρισκῶν δίοδον, ἐκφεύγει ἀτάκτως τῆδε κάκεισε, ἐπιφέρων δεινοὺς κλονισμούς.

Φωναὶ τρόμου καὶ φρίκης ἠκούσθησαν ἐν τῷ πλήθει, θαυμάζοντι τὴν τόλμην καὶ οὐκ εὐρίσκοντι τὸν θάνατον τοῦ νέου αεροναύτου. Ἀλλ' εὐτυχῶς οὐδὲν συνέβη ἀπευκαίῳ, καὶ ὁ αεροναύτης ἐφθασεν εἰς τὴν γῆν σῶος μετὰ τῆς μηχανῆς αὐτοῦ. Ἀναβὰς δὲ εὐθὺς ἵππον ἐδραμεν εἰς τὸ ἄσος τοῦ Μονσὸ, ὅπου ἠσυχάσθη τὴν ἀγωνίαν τῶν φίλων καὶ τοῦ πλήθους.

Τότε ὁ ἀστρονόμος Λαλάνδος ἔσπευσε ἐν' ἀγγελίῃ τὴν ἐπιτυχίαν τούτην τῇ Ἀκαδημίᾳ.

« Τὸ πλήθος ἔκλαιεν, ἠγωνία, αἱ δὲ γυναῖκες ἐλειποθύμουν, [ἔγραφε τῇ ἐπαύριον τῆς τολμηρᾶς ταύτης καταβάσεως τοῦ Γαρνερίνου ἐφημερίστις τῶν Παρισίων,] βλέποντες τὸν ἄφυκτον θάνατον τοῦ τολμηροῦ αεροναύτου. Ἐκλείσαμεν τοὺς ὀφθαλμούς καθ' ἣν στιγμήν ἐτόλμησε νὰ κόψῃ τὸ ἐκ τοῦ σφαιρώματος κατέχον αὐτὸν σχοινίον. — Δειλία! ἀνεκράζαμεν. Σὺ καὶ οὐχὶ ἡ Μοῖρα κόπτεις τὸ νῆμα τῆς ζωῆς σου! Ἀπήλομεν δὲ οἴκαδε, μὴ θελήσαντες νὰ ἴδωμεν αὐτὸν συντριβόμενον, καὶ ζητοῦντες μάτην νὰ μαντεύσωμεν πῶς ἄνθρωπος, διεκφυγὼν τὰς φρικώδεις βατάνους μακρᾶς καὶ βαρεθροῦς καθεύξουσ, καὶ δυνάμενος νὰ γίνῃ ἐτι χρήσιμος παντοιοτρόπως τῇ δημοκρατίᾳ, ἐφαντάσθη νὰ προσενέγκῃ αὐτὸν θῦμα τολμηροτάτης περιεργείας. Καὶ ὅμως ἐπέτυχε! »

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἀνάβατον καὶ καταπτώτην, ἣν ἐπεχείρησε μετὰ τινος ἡμέρας μετὰ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ Ἐλλίξης, ὁ Γαρνερίνος ἐτελειοποίησε μεγάλως τὸ ἀλεξιπτῶτον. Διότι ἔκαμεν ἐν τῇ κορυφῇ κυκλοειδῆ ὀπὴν ἀπολήγουσαν εἰς σωλῆνα, ἔχοντα μῆκος ἑνὸς μέτρου. Οὕτω δὲ ἀπέφυγε τοῦ λοιποῦ τὰς ταλαντεύσεις, αἵτινες εἰς τοσοῦτον ἐνέβαλον αὐτὸν κίνδυνον.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν Ἀγγλος τις ἰδιότροπος, ὁ Κ. Κόκιγγ, ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ ἰδίῳ τὸ ἀλεξιπτῶτον, καὶ κατέπεισε τὸν φίλον αὐτοῦ Γρῆν, περιφρημον αεροπόρον, νὰ δοκιμάσῃ μετ' αὐτοῦ τὸ νῦν αὐτοῦ ἐξευρήμα. Τὸ παρὰ τοῖς αεροναύταις ἐν χρήσει ἤδη ἀλεξιπτῶτον εἶναι, ὡς εἴπομεν, ὅμοιον πρὸς ἀλεξιθροχον, οὗτινος ἡ κοιλὴ ἐπιφάνεια εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὴν γῆν· οὕτως ὥστε καταπίπτει ἐπιπτηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸ συσσωρευομένου ἀέρος. Ἀλλ' ὁ Κ. Κόκιγγ ἠθέλησε νὰ τρέψῃ τὴν κοιλίαν ἐπι-

φάνειαν τοῦ ἀλεξιπτώτου πρὸς τὰ ἄνω, ὅπερ ἦτο ἀληθῶς μεγίστη ἀνοητία. Διότι οὕτως, ἀντὶ τοῦ θραδύνειν, ἐπετάχυνε τὸναντίον τὴν πτώτην τοῦ ἀλεξιπτώτου, ὡς ἀπέδειξε τὸ πρῶτον (!!!) πείραμα, ὅπερ ἐγένετο τῇ 27 Σεπτεμβρίου τοῦ 1836 ἔτους ἐν τῷ Vaux-Hall τοῦ Λονδίνου.

Ὁ Κ. Γρῆν ἀνέβη εἰς τὴν λέμβον, ἧς ἐξηρητῶτο διὰ σχοινίου ὁ Κ. Κόκιγγ καὶ τὸ ἄλλιον αὐτοῦ μηχανήμα. Φθάσας εἰς ὕψος 1200 μέτρων, ὁ Κ. Γρῆν κόπτει τὸ σχοινίον τοῦ ἀλεξιπτώτου, ὅπερ εἶχε διὰ χειρὸς ὁ ἄθλιος Κόκιγγ. Ἀλλὰ τότε βλέπει φρίττων ὅτι οὗτος ἀντὶ νὰ καταβῆναι ἠτύχως, ὡς ἤλπιδεν, ἐκρημνίζετο μετὰ φρικώδους ταχύτητος εἰς τὴν γῆν.

Ἐν ἐνὶ καὶ ἡμεῖτε δευτερολέπτῳ ὁ δυστυχῆς Κόκιγγ ἐκρημνίσθη εἰς τὴν γῆν μετὰ τοῦ ἄλλου αὐτοῦ μηχανήματος, καὶ συνετρίβη παρὰ τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Κεραλῆς τῆς Τίγριδος οὐ μακρὰν τοῦ Λονδίνου.

Διηγούνται δὲ ὅτι οὗτος παρ' ὀλίγον παρηγεῖτο τότε τοῦ θλασίου ἐκείνου πειράματος, πεισθεὶς ταῖς συμβουλαῖς τῶν φίλων, ἐὰν μὴ τινος τῶν παρισταμένων θεατῶν ἐκράυγαν ὅτι, ὑποτρεθείς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀθετήτῃ τὸν

λόγον του, μὴ ἀτιμαζόμενος. Ἦτο δὲ τοῦτο ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ ταλαπῆρου αεροναύτου.

Καὶ ἐπειδὴ εἰς τῶν παρισταμένων προσήνεγκεν αὐτῷ ποτήριον ἰσπανικοῦ οἴνου, — Ὅχι, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κόκιγγ· δὲν πίνω τώρα, διότι ἔχω χρεῖαν τοῦ νοός μου. Ἀλλ' ἐὰν καταβῶ τότε σοὶ ὑπότοχομαι ὅτι θὰ κενώσω πολλὰς φιάλας!

Ὁ θάνατος τοῦ Κόκιγγ κατέδειξε τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τῶν Ἀγγλων. Διότι ὁ ξενοδόχος τῆς Κεραλῆς τῆς Τίγριδος ἐδείκνυεν ἀντὶ τριῶν πεννῶν τὸ τετρασφύμενον ἀλεξιπτῶτον καὶ ἀντὶ ἐτέρων τριῶν τὸ πτώμα τοῦ ἀτυχοῦς αεροναύτου Κόκιγγ. Ἐντὸς δύο ἡρῶν ἐκέρδηται ὑπὲρ τὰς 1200 λίρας. — Τοσοῦτον ἦτο τὸ προσδραμὸν πλήθος!

Ἀριστοκρατικὴ τις κεκλεισμένη ἀμαξα ἐστάθη πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἔμπροσθεν τοῦ Μεγάλου Ξενοδοχείου. Ἐν αὐτῇ ἦτο εὐγενῆς τις οὐδοκοντούτης γραιῖα, ἣ τις πιθανῶς ἀνέμενε τινα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν χυδαίως τι παρήρηστο κρατῶν σάκκον. Ἐστάθη ἔξωθεν βλῆμα φθό-

νου ἐντὸς τῆς ἀμαξῆς, καὶ βλέπων μετὰ περιφρονήσεως τὸν χρυσοειδευμένον ἀμαξηλάτην καὶ τὴν ἑκατοντούτιδα αὐτοῦ κυρίαν, Φεῦ! ἀνέκραξε, ὑψὼν τοὺς ὤμους. Ἐν ᾧ ἐγὼ καὶ τὰ τέκνα μου ἀπολήθημεν ὑπὸ τῆς πείνης!...

Καταληφθεὶς δὲ ὑπὸ τινος αἰρηνιδίας ἰδέας, πλητίζεται εἰς τὴν ἀμαξάν, λυεὶ τὸν σάκκον καὶ διὰ τῆς θυρίδος ἐκκενοῖ τὸ περιεχόμενον ἐντὸς τῆς ἀμαξῆς, καὶ φεύγει ὑπερχαίρων.

Ἡ γραιῖα ἀφίνει φωνὰς φοικιῶδεις καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ νευρικῶν σπασμῶν. Οἱ ἄνθρωποι προστρέχουσι πανταχόθεν, καὶ ἐν ᾧ οἱ χωροφύλακες συλλαμβάνουσι τὸν κακοποιόν, ὁ ἀμαξηλάτης καὶ οἱ π. σδραμόντες θεραπεύουσι τὴν γραιῖαν...

Τί περιεῖχεν ὁ σάκκος; — Ἐπὶ τῶν ὤμων, ἐπὶ τοῦ πῆλους καὶ τοῦ στήθους τῆς γραιῖας φιλαρέσκου ἐπήδων ἑκατοντάδες εἰδεχθεστάτων βατραχίων, ἀφ' ὧν μετὰ ἡμιτείας ὥρας προσπαθείας μολίς ἠδυνήθησαν οἱ προσδραμόντες νὰ ἀπαλλάξωσιν αὐτήν.

Ὁ συλληφθεὶς ὁμολόγησεν ἀφελέστατα ὅτι συνέλεξε τοὺς βατράχους ἐν τινὶ παρὰ τὴν πόλιν τέλματι ὅπου πωλήθη αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀντὶ τῶν ἑκατὸν σολδίων, δι' ὧν ἔμελλε νὰ ἐξοικονομήτῃ τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ τέκνα, προετίμησε νὰ ἐμβάλῃ εἰς νευρικὸν ἐρεθισμὸν τὴν γραιῖαν ἀριστοκρατίδα.

Τί σημαίνει ἡ προσωποδοφῶρος αὕτη κεφαλὴ βού; Ποῦ πορεύεται τὸ μετρίφεισμένον τοῦτο τετράποδον; Εἰς χορὸν ἢ εἰς εὐθυμίαν; — Ὅχι. Ἀλλ' ἀπλῶς εἰς τὸ σφαγεῖον.

Ἀπὸ δύο ἡδὴ μηνῶν οἱ βόες δὲν φανεύονται ἐν Γαλλίᾳ ὡς πρότερον οὔτε διὰ πελέκω οὔτε διὰ βράβλου. Ὁ βόας, μετακομισθεὶς ζῶν εἰς τὸ σφαγεῖον, ἐνδύεται, ὡς παριστᾷ ἡ ἐπισυνημμένη εἰκὼν, δερμάτινον προσωπεῖον, ὅπερ ἔχει ἐν τῷ μέσῳ δίσκον χαλκοῦν τετραπυρηνμένον, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἐν εἰδῇ ἐμβόλου καρπίον ἢ γόμφος σιδηροῦς δεξιάτος, οὗτινος τὸ ἄκρον ψαύει μολίς τὸ δέρμα τοῦ μετώπου τοῦ ζώου. Εἰς κτῆπος σφύρας πηγνύει κατὰ τοῦ μετώπου τοῦ ζώου τὸν σιδηροῦν γόμφον, ὅστις διεισδύεται μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ

τὸ τάλαν ζῶον πίπτει ἐν ἀκαρεῖ ὡς κευραυνόπληκτ ν χαμαὶ, μὴ ἀφίνων μηδὲ κραυγὴν ὀδύνης, καὶ μὴ ἀποβάλλον μηδὲ σταγόνα αἵματος.

Τὸ μηχανήμα τοῦτο, ὃν ἤδη ἐν χρήσει ἀπὸ δύο μηνῶν ἐν τοῖς σφαγείοις τῶν Παρισίων, ἐξευρέθη πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πόνων.

Δύο κυρία συνδιαλέγονται πρὸς ἀλλήλας περὶ ἡλικίας.

Τούτων ἡ πρώτη ἀξιοῖ ὅτι ἄγει τὸ εἰκοστὸν ἔνατον ἔτος.

— Πῶς; ἐρωτᾷ αὐτὴν ἡ δευτέρα. Μόνον εἰκοσιεννέα ἔτων; Ἐνόμιζον... φιλάτῃ...

— Μάλιστα, ἀποκρίνεται ἡ πρώτη. Εἶμαι εἰκοσιεννέα ἔτων. Καὶ ἀπέδειξεν... ἰδοὺ ὁ σύζυγός μου, ὅστις εἶναι παρὼν, καὶ δύναται νὰ μαρτυρήσῃ· διότι ἠξέυρει τοῦτο καλῶς.

— Καὶ πῶς νὰ μὴ ἠξέυρω, φιλάτῃ, ἀποκρίνεται ὁ σύζυγος, ἀφοῦ ἀκούω σε ἐπαναλέγουσαν τοῦτο ἀπὸ ἑνδεκα ἡδὴ ἔτων.

Le gérant responsable, Ch. JEANDON.